

ทำไมต้อง "นางเล็ง"

นำเสนอเมื่อ : 12 ธ.ค. 2551

"นางเล็ง" แปลว่าอะไร

ในกรุงเทพมหานครเรามีตำบลอยู่ตำบลหนึ่ง คือตำบล "นางเล็ง". ได้สอบถามใครต่อใครหลายวัยและหลายชนบดคล ว่ามีความหมายอย่างไร, ก็ไม่มีใครตอบได้. ที่ตอบได้ไกลซิดที่สุดก็คืออาจารย์ฉันทิชย์ กระแสสินธุ์. ท่านตอบว่า "โอง, ที่ตรงนี้ (แถวสะพานเทวกรรมรังรักษ์) เป็นที่จอดเรือขายโอง".

อาจารย์ฉันทิชย์พูดไม่ผิด, แต่ก็ไม่ถูกทั้งหมด. คำ "นางเล็ง" นั้นเป็นคำที่ปรุงแต่งมาจาก "อีเล็ง".

อีเล็ง เป็นคำลาว, หมายถึงเครื่องดินเผา (ที่ไม่ได้เคลือบ) ทั้งหมด. ไม่ว่าจะเป็๋นโอง, อ่าง, ถ้วย, ชาม ฯลฯ. ถ้าเป็๋นโองก็เป็๋น โองอีเล็ง, ถ้าเป็๋นอ่าง ก็เป็๋นอ่างอีเล็ง, ถ้าเป็๋นชาม ก็เป็๋นชามอีเล็ง. แต่โองเป็๋นที่สะอาดตาที่สุด เพราะลูกใหญ่. ถ้าเอามาตั้งเรียงขายเคลาคละปะปนกับสิ่งอื่น คนจะเห็นแต่โอง เลยเขาใจไปว่าเป็นโอง.

คำ "อี" คนกรุงเห็นเป็๋นคำเรียกที่เหยียดหยาม เป็๋นคำเรียกข้าทาสคนใช้ที่เป็๋นผู้หญิง จึงเปลี่ยนเป็๋น "นาง" เพื่อให้สุภาพ เช่น :-

"ลิงค่างชะนี้มี จลนึและนางเห็น

สายัณหย่าเย็น ก็ยะยั้วยะเยี้ยยล"

- อิลราชคำฉันท์

ในท้องที่จังหวัดสมุทรปราการ มีตำบลตำบลหนึ่งชื่อ "บางอีเกี๋ย", คนกรุงก็ไปเปลี่ยนชะ เป็๋น "บางนางเกี๋ย" (ป้ายสถานีรถไฟสายปากน้ำ-หัวลำโพง).

คำ "หัวลำโพง" ก็เคยมีคนเปลี่ยนเป็๋นศิริชะลำโพง. ยังดีที่เป็๋นเพียงคำพูดคำจากันของคนที่ตั้งจริตเป็๋นผู้ดี ยังไม่มีบันทึกเป็๋นลายลักษณ์อักษร.

"หัวลำโพง" คำนี้ แท้จริงแล้วก็เป็นคำที่เพี้ยนมาจาก "วัวลำพอง". เป็๋นชื่อของท้องที่แถวนั้น. ลองมาดูหลักฐานกัน.

พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ตอนรัชชกาลที่ ๓. บันทึกไว้.-

"ในเดือน ๓ ปีจอนั้น พระยาไชยวิชิตผู้รักษากรุงเก่าบอกลงมาว่า
ราชวงศ์ลงมากวาดต้อนครัวเมืองสระบุรี พวกลาวนิยมยินดีพากันอพยพขึ้นไปหมด
ได้ทรงทราบในหนังสือบอกก็โปรดจัดแจงแต่งพระนครที่จะรบชาติศัตรู ให้เสนาบดีไปตั้งค่ายที่ทุ่งวัวลำพอง
รายไปจนทุ่งบางกะปิ. ตลอดแนวแม่น้ำเหนือกรุงทางที่ลาวจะยกมาทางบก".

"ราชวงศ์" ที่กล่าวในที่นี้ คือ เจ้าอนุช แห่งเวียงจันทน์.

ผู้ที่ทำให้คำนี้เพี้ยนก็คือ เจกลากรถ. ออกเสียง ว ไม่ได้ ก็เลยกลายเป็น ห.

"อี" คำนี้คนไทยเราใช้เป็นคำนำหน้านาม ไม่เฉพาะแต่คนและผู้หญิงเท่านั้น,
แต่ใช้ประอะไปทั่วในบรรดาสิ่งของและสัตว์. มีดโตนั้นบางท้องถิ่นเรียก "อีโต" หรือ "มีดอีโต". ดาบ เรียก "อีดาบ",
จอบ เรียก "อีจอบ", เสียม เรียก "อีเสียม".

กา (นก) นั้น เรียกรวมกันทั้งหมดไม่ว่าตัวผู้ตัวเมียว่า "อีกา".

คนสุโขทัยนั้นเรียกหยากไย่ว่า "อีเยื่ออีโย".

โรคอย่างหนึ่ง ที่เป็นเม็ดพองตามตัวก็เรียก "อีสุกอีใส".

ชื่อของโรคนี้ ใครที่เป็นผู้จัดทศาคำ "อี" ไม่ได้ จะเปลี่ยนเป็นโรค "นางสุกนางใส" ก็ไม่ต่างกันนะครับ.